

MT 154

2017 1100

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

-MT 154 -SOCIAL SCIENCE (73) GEOGRAPHY & ECONOMICS (M) - SEMI PRELIM I-
PAPER - A

Time : 2 Hours

(Pages 3)

Max. Marks : 40

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) प्रश्न ३(अ) साठी पुरवलेल्या आलेख कागदाचा वापर करावा व तो मुख्य उत्तरपत्रिकेला जोडावा.
(४) प्रश्न ३(क) साठी पुरवलेल्या भारताच्या नकाशा आराखड्याचा वापर करावा व तो मुख्य उत्तरपत्रिकेला जोडावा.
(५) नकाशा काढण्यासाठी स्टेनसिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
(६) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
- प्र. १. (अ) कंसातील योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. 3
(१) पश्चिम घाटाच्या दक्षिण भागाला म्हणतात.
(अन्नाईमुडी, केमनगुंडी, निलगिरी, अन्नामलाई)
(२) महाराष्ट्राच्या दख्खन लाव्हा प्रदेशात मृदा विकसित झाली आहे.
(काळी, करडी, वालुकामय, तांबडी)
(३) बेसॉल्ट खडकांपासून बनलेली मृदा मध्यप्रदेशात आढळते.
(जांभी, काळी, लाल, वालुकामय)
- प्र. १. (ब) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभ यांच्या योग्य जोड्या लावा. 3
'अ' स्तंभ	'ब' स्तंभ
(१) गुरुशिखर	(अ) बिटुमिनस प्रकारचा कोळसा
(२) सापुतारा	(ब) तीर्थक्षेत्र
(३) चंद्रपूर	(क) थंड हवेचे ठिकाण
	(ड) अरवली पर्वतातील उंच शिखर
- प्र. २. (अ) खालील विधानांची भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतीही दोन) 4
(१) दख्खनचे पठार हे औद्योगिकदृष्ट्या विकसित झालेला प्रदेश आहे.
(२) पूर्वेकडील किनारपट्टी औद्योगिकदृष्ट्या विकसित आहे.
(३) मध्यवर्ती उच्चभूमी प्रदेशात अनेक पर्यावरणीय समस्या आहेत.
- प्र. २. (ब) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 4
(१) मध्य कर्नाटक पठारावरील जलसिंचन
(२) माळवा पठार
(३) पूर्व घाटातील वने आणि वन्यजीवन

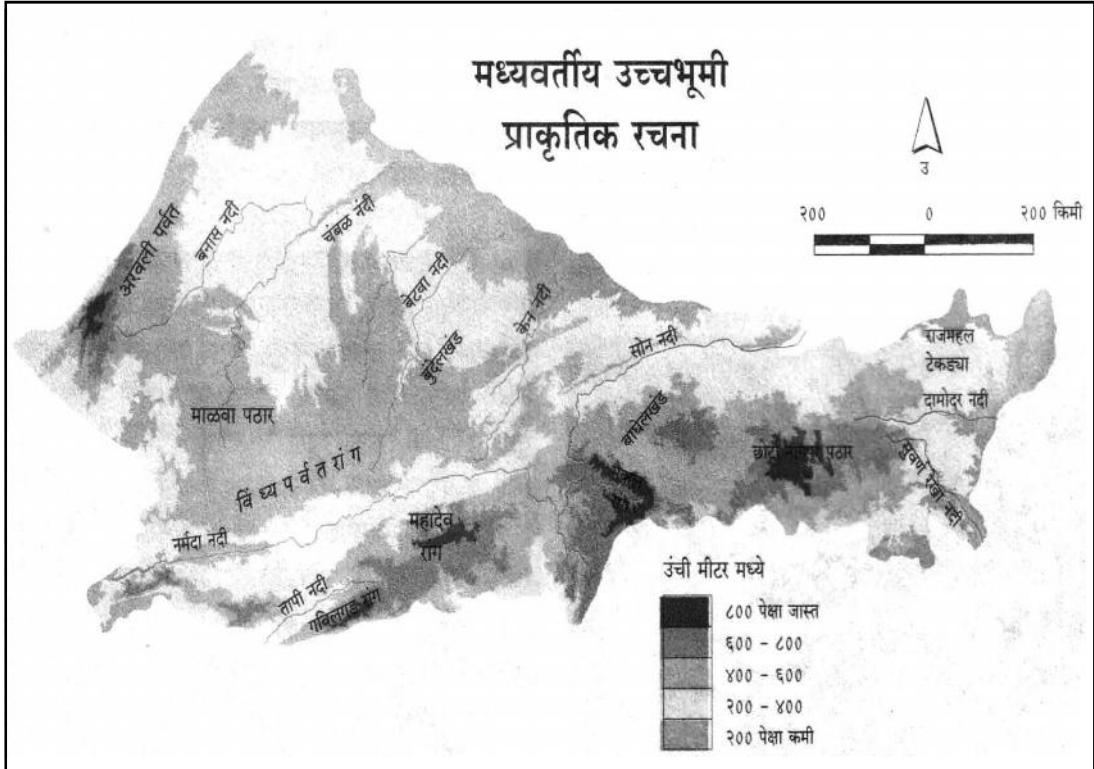
प्र. ३. (अ) खालील सांख्यिकीय माहितीच्या आधारे साधा रेषालेख तयार करा.

2

वर्ष	लोकसंख्या कोटीमध्ये
1951	36
1961	44
1971	55
1981	68
1991	85
2001	102
2011	121

प्र. ३. (ब) खालील नकाशाचे वाचन करून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

2

- (१) वरील नकाशात कोणते प्रमुख पठार दिसत आहेत?
- (२) मध्यवर्ती उच्चभूमीच्या पश्चिमेस कोणता पर्वत आहे?
- (३) पूर्वेकडे वाहणाऱ्या नद्यांची नावे लिहा.
- (४) उत्तरेकडे वाहणाऱ्या नद्यांची नावे लिहा.

- प्र. ३. (क) तुम्हांस पुरविलेल्या भारताच्या आराखड्यात पुढील घटक दाखवा, तसेच त्यांची नावे द्या व चिन्हांची सूची द्या. (कोणतेही दोन) 2
- (१) कळसूबाई
 - (२) कोची
 - (३) निलगिरी टेकड्या
 - (४) विंध्य रांग
- प्र. ४. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 8
- (१) दख्खनच्या पठाराचे उपविभाग सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
 - (२) पश्चिम घाटातील नैसर्गिक वनस्पती आणि प्राणी जीवनाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
 - (३) मध्यवर्ती उच्चभूमी प्रदेशातील शेतीची वैशिष्ट्ये कोणती ?

अर्थशास्त्र

- प्र. ५. कंसातील योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. 2
- (१) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेत उत्पादन साधनांचे स्वामित्व, नियंत्रण आणि व्यवस्थापन केले जाते. (सरकारद्वारे, समाजाद्वारे, खासगी व्यक्तीद्वारे)
 - (२) सार्वजनिक वितरण प्रणाली वस्तूंच्या किंमतींवर नियंत्रण ठेवण्यास मदत करते. (जीवनावश्यक, चैनीच्या, प्रतिष्ठेच्या)
- प्र. ६. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) 6
- (१) निराधार योजने अंतर्गत ज्येष्ठ नागरिकांसाठी काय केले जाते?
 - (२) उत्पादन कसे करावे ? यासाठी कोणत्या दोन तंत्रांचा वापर केला जातो ?
 - (३) भारतातील स्वस्त धान्य दुकानांची प्रगती स्पष्ट करा.
 - (४) मिश्र अर्थव्यवस्थेत कोणते महत्वाचे उद्योग सार्वजनिक क्षेत्राकडे असतात ?
 - (५) सार्वजनिक वितरण प्रणाली केव्हा अस्तित्वात आली?
- प्र. ७. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर पाच ते सहा ओळीत लिहा. 4
- (१) 'साधनसामग्रीचा कितपत कार्यक्षम वापर होत आहे' ही समस्या स्पष्ट करा.
 - (२) ग्राहकांचे कोणतेही दोन अधिकार स्पष्ट करा.

Best Of Luck